

קטע גניזה סנט פטרסבורג Antonin 998 (כ"י ג3)¹

שיר השירים רבה א, ה, ד – א, ו, ג ושיר השירים רבה א, יב, א – א, יב, ג

מראי מקום
במהדורת וילנא

א1

השנה יום הכפורים בא ומכפר עליהן הזדה ה' דכ' כי ביום הזה יכפר וגו' וכת' אם יהיו
חטאיכם כשנים וגו' או מה אהלי קדר מטלטלים ממקום למקום יכול אף ישראל
כן ת' ל' כיריעות שלמה כיריעתו שלמי שאמר והיה העולם ברוך הוא שמשעה
שמתחן עוד לא זזו ממקומן תני ר' אליעזר בן יעקב אהל בל יצען בל יצא ובל
ינזע או מה אהלי ק' אין עליהם עול על כל ביריה כך הן ישראל לעתיד לבא אין
עליהן עול כל ביריה תני ר' אחווא ואולך אתכם קוממיות בקומה זקופה שלא
יריאין מכל ביריה ר' יודן א' כ/ב: יוסף מה יוסף נימכר לאהלי קדר דכ' וימכרו
את יוסף וגו' וחזר וקנה את קונו שני ויקן יוסף את כל אדמת וגו' כן ישראל
והיו שבים לשביהם וגו' א' אל תראוני שאני שח' ר' סימון פתח אל תלשן עבד
אל אדניו וגו' נקראו ישראל עבדים הנבאים עבדים נקראו ישראל עבדים כי לי
בני ישראל עבדים נק' הני עב' כי לא יעשה י"י אלהים דבר כ: כי אם ג' ס' א' ע' ה' הווי
עבד אל תקרא עבד כך א' להן כנסת ישראל לנביאם אל תראוני בשחרחרתי
אין לך שהיה מחבביני יתיר ממשה ועל ידי שאמר שמעו נא המרים
ניגזר עליו שלא יכנס לארץ ישראל אין לך שהיה מחבביני יתיר
מישעיה ועל ידי שאמר ואמר אוי לי כי נדמיתי כי איש טמא שפתים
אנכי ובי' ע' ט' ש' אמי' ל' הק' ישעיה בנפשך את רשיי כי איש טמא ש' א'
ניחה שמא בתוך עם ט' ש' למה אתא חמי מהכת' תמן ויעף אלי אחד
מן השרפים ובידו ר' מהוא רצפה ר' שמואל בר נחמן אמר ר' פה רצים
פיו שכל מי שהוא אוי' דילטוֹרִיָה על ישראל ודכוותה כת' באליהו
ויאמר קנא קנאתי ליי' אלהי ישי' כי עז' ב' א' א' לו בריתי שמא בריתך
א' לו ואת מזבחתיך הרסו א' לו מזבחתיי שמא מזבחתיך אמי' ל' ואת

א,ה,ד

א,ו,א

¹ פורסם עם חילופי נוסח והערות צ"מ רבינוביץ, גנזי מדרש: לצורתם הקדומה של מדרשי חז"ל לפי
כתבי יד מן הגניזה, תל-אביב, תשל"ז, עמ' 83-100

מדרש שיר השירים רבה - ד"ר תמר קדרי, מפעל המדרש, מכון שכטר למדעי היהדות
קטע גניזה סנט פטרסבורג Antonin 998 (כ"י ג)

ב1

נביאך הרגו בחרב אמ' לי נביאיי אי לה ואת מה אי לו ואותר אני לבדי וגי' אתא
חמי מה כת' תמן ויבט והנה מראשתו עגת רצפים ו' מ' מה הוא עגת רצפים
אי' ר' שמואל בר נחמן רץ פה רצום פיו שכל מי שהוא או דילטוריא על
ישראל ר' יוחנן מיייתי לה מן הדה משא דמשק הנה דמשק וגי' עזובות ערי
ערוער וגי' עומד בדמשק ואת מדבר ערוער והלא אין ערער אילא
בתחום מואב אלא שלש מאות וששים וחמשה בתי עבודה זרה היו
בדמשק כמניין ימות השנה והן עובדיים כל אחד ואחד מהם יומו
והיה להם יום אחד שהיו עובדים את כולם וכולם עשו ישראל אומנייה
ועבדו אתם הדה ה' ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני יי' וגי' באותה
השעה אי' לו הקי'ב'ה' לאליהו אליהו עד שאת מְקַטְרֵג את אילו בוא וקטרג
את אילו לך שוב לדרכך מדברה דמשק דלמה ר' אבהוא ור' שמעון
בן לקיש הוון עללין להדה קיסרין אמ'לה ר' אבהוא לר' שמעון בן לקיש
מה אנן עללין להדה מדינתה דחירופיה וגידופיה נחת לה ר' שמעון בן
לקיש מעלווי חֲמַרְיָה וספה חלה ויהב בפימה אי' לה מה הוא כן אי' לה
אין הקי' ב' ה' רוצה במי שהוא או' דִּילְטוֹרְיָה על ישראל °ששזפתני השי'
ר' אבא בר כהנה בשם ר' חייא בר בא כת' כי שתים רעות עשה עמי וגי'
הא וותרה למאת אלא מלמד שעשו אחת שהייתה קשה כשתים
שהיו משתחווים לעבודה זרה ופורעים את עצמן כנגד בית המקדש
הדה היא ויבא אתי אל חצר בית יי' הפנימי וגי' כמה דתמר כי משחתם
בהם מום בס ד' אי' ששזפתני השי' על שעשיתי ערימות שלסוסים
לשמש הדה ה' וישבת את הסוסים וגי' °ר' יצחק פתר קריה במלחמת

א,ו,ב

א,ו,ג

מדרש שיר השירים רבה - ד"ר תמר קדרי, מפעל המדרש, מכון שכטר למדעי היהדות
קטע גניזה סנט פטרסבורג Antonin 998 (כ"י ג3)

א2

°בן יעקב ורבנין ר' אליעזר בן יעקב [א'] עד שמלך מלך מ' המ' ב'ה' במסבו
ברקיע כבר ירד מיכאל השר הגדול מן השמים והציל את אבינו
אברהם מכבשן האש ורבנין א' הק' ב'ה' ירד והצילו דכ' ויאמר אליו
אני י"י אשר הוצאתיך וג' אמתיי ירד מיכאל בימי חנניה מישאל
ועזריה א' ר'ב טביומי עד שאבינו יעקב מיסב על מיטתו
ניתצנצה בו רוח הקדש ואמר לבניו יהיה י"י עמכם והשיב אתכם
וגו' עתיד הוא להשרות שכינתו ביניכם א' רב נחמן כת' ויסע ישראל
וכל אשר לו ויבא וג' לאי? כן הלך הלך לקוץ ארזים שנטע אברהם
זקיננו בבאר שבע כמה דתמר ויטע אשל בבאר שבע וגו' והבריח
התיכן בתוך הקרשים א' ר' לוי הבריח שלשים ושתים אמה היה
מאיכן נימצא בידם לשעה מלמד שהיו מוצנעים עימהם
מימות אבינו יעקב הד'ה ה' וכל אשר נמצא אתו עצי שטים
א' ר' לוי בר חיתה ממגדל צבעייה קצצום והורידום עימם למצרים
ולא נימצא בהן לא קשר ולא פקע אָעין דשטין הוון במגדל [צבעייה] והיו
נוהגים בהם באסור מפני קדושות ארון אתון ושאלון לרבי חנניה
חברון דרבנין א' לון אל תשנו מנהג אבותיכם נוחי נפש °ר' פינחס
בשם רבי הושעיה עד שהמלך מלך מ' ה' ב"ה במסבו ברקיע
כבר הקדים ויהי ביום השלישי בהיות ה' למלך שגזר ואמר
ביום פלוני אני ניכנס למדינה זו וישנו להם בני המדינה כל אותו
הלילה וכיון שבא המלך מצאן ישינים התחיל מעמיד עליהן
בקלאנין והיה רבן שלאותה מדינה מעוררן ומוציאן לפנטי שלמלך

°א,יב,א

°א,יב,ב

ב2

והיה המלך מהלך לפניהם עד שהגיע לפלטין שלו כך כתי ויהי
ביום השלישי בהיות הבקר וגי ישנו להן לישראל כל אותו הלילה
לפי ששינה שלעצרת עריבה והלילה קצ?ו/י?ר א' ר' יודן אף פורטע...<ה
לא עקץ בא הק' ב'ה' ומצאן ישנים התחיל מעמיד עליהן בקלנין
ויהי ביום השלישי בה' ה' וגי והיה משה רבן שלישראל מעוררן
ומוציאן לפנטי שלק ב'ה' הדה ה' ויוצא משה את העם וגי והיה
הק' ב'ה' מהלך לפניהם עד שהגיע להר סיני הדה ה' והר סיני עשן
וגי א' ר' יצחק זו היא שמקנתרן על יד ישעיה מדוע באתי ואין
איש וגי הן לא קצרה יד יי' וגי °אמ' ר' יודן שחזקיהו
וחבורתו מסובין ואוכלים פסחיהן בירושלם כבר הקדים ויהי
בלילה ההוא ויצא מלאך יי' וגי א' ר' אבהוא עד שמשה וישר...<
מסובים ואוכלים פיסחיהם במצרי?ם? כבר הקדים ויהי בחצי ה'
ויי' הכה כל בכור וגי הא דעתה דרבי אבהוא למימר סוריי נתן
ריחו אלא מלמד שהיה ריחו שלאתו הדם קשה והופיע לה...<
הק' ריח טוב מיבשמי גן עדן והיתה נפשם קוהא לאכול אמרו
לו רבינו משה ?ת/ה?ן לנו מה נאכל א' להן כך אמר לי הק' ב'ה' כל בן נכ...<
לא יאכל בו עמדו והפרישו את הנוכריים מביניה...<
והיתה נפשם קיהא לאכול אמרו לו רבינו משה תן ?ל?נו מה
נאכל א' להן כך אמר לי הק'דש וכל עבד איש וגי ע...<
ומלו את בניהם והיתה נפשם קוהא לאכל א' לו רבינו משה
תן לנו מה לואכל א' להן כך אמר לי הק' סינטימוס כל ערל לא יאכל

א,יב,ג°

[בו]